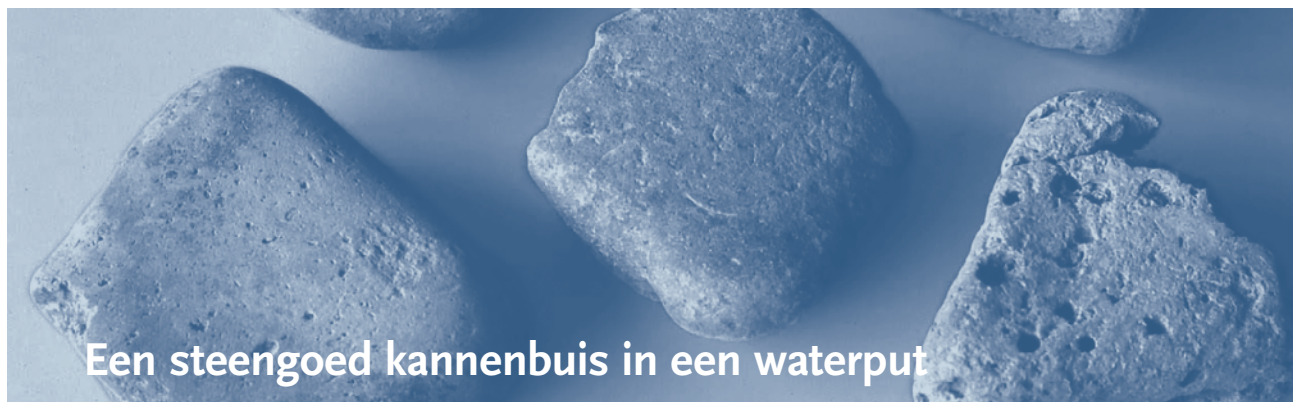
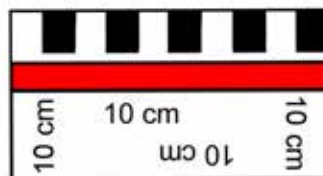

WIE KENT DIT?

Een steengoed kannenbuis in een waterput

Peter Seinen¹

Afb. 1
Steengoed kannenbuis uit de waterput in Nijmegen.
Foto: auteur.

Bijna bovenop een heuvel op landgoed Watermeerwyk in Nijmegen staat een waterput. Deze vreemde locatie op een heuvel zonder zichtbare bebouwing er omheen heeft voorbijgangers altijd al gefascineerd. Afgelopen jaar deed zich aan AWN-afdeling 16, Nijmegen de gelegenheid voor om de put nader te onderzoeken. Omwille van hun ervaring met onderwateronderzoek werd de hulp ingeroepen van de

stichting *Mergor in Mosam* (onderwaterarcheologie). Historische bronnen lieten zien dat op deze plek waarschijnlijk al in 1881 een put stond².

Na het leeghozen van de nog steeds watervoerende put werd haar constructie duidelijk. De put was vanaf een diepte van circa 200 cm gefundeerd op een ronde houten ring van 230 cm in diameter waarop rode bakstenen in kopverband

waren gemetseld. De kleine afmetingen van de bakstenen (20 x 10 x 5 cm³) maakten een middeleeuwse oorsprong onwaarschijnlijk. De put was opgemetseld tot een hoogte van 260 cm, waarbij het binnen- en buitenoppervlak boven het maaiveld (circa 60 cm) met cement waren afgestroken. Op de rand van de put was een ring met omhoogstekende ijzeren pennen opgemetseld waar vermoedelijk een (houten) afdichting op vast gezeten heeft.

Op een diepte van 157 cm onder de rand van de put, ruim onder de waterspiegel, werd in de wand de opening van een keramieken waterbuis zichtbaar. De buis bestond uit een taps toelopende grijze, steengoed cilinder met ribbels op het buitenoppervlak (afb. 1). De lengte bedroeg 25- 27 cm waarbij het smalle gedeelte een breukvlak vertoonde. Onduidelijk is of deze breuk bij de fabricage gemaakt is of

in de put is ontstaan. Het steengoed leidingwerk dat buiten de put aansloot op een vergelijkbare buis, bleek een halve diameter te zijn verzakt. De buitendiameters bedroegen 9,5 en 7,8 cm en de binnendiameters 5,8 en 4,5 cm. Logischerwijs zou verwacht worden dat buiselementen over elkaar heen geschoven kunnen worden. Waarschijnlijk hebben we dus maar één deel van het element. Over deze zogenaamde kannenbuizen van steengoed is weinig bekend³. Waarschijnlijk heeft de put gediend als een soort watertoren voor lager gelegen bebouwing. Meer details over de waterput zijn te vinden in de projectrapportage⁴.

Graag zouden we meer te weten komen over de producent van deze steengoed buizen en vooral over de datering. Reacties graag naar redactie@avn-westerheem.nl.

Noten

- 1 Peter Seinen is bestuurslid van de stichting *Mergor in Mosam*. De stichting voert kleinschalige onderwater-archeologische projecten uit.
- 2 Op een wandelkaart van Montenberg staat een put aangegeven, die qua locatie goed past.
- 3 Een van de weinige referenties naar steengoed kannenbuizen geeft Mennicken, zonder datering.
- 4 Rapportage van Seinen te vinden op de website van *Mergor in Mosam*.

Literatuur

Mennicken, R., 2013: *Raererer Steinzeug, Europäisches Kulturerbe*, Raeren.

Montenberg, D.G., 1898: *Album van Nijmegen en omstreken in wandelingen geschetst*, Nijmegen & Arnhem.

Stichting Mergor in Mosam, 2015: *Archeologie op landgoed "Watermeerwyk"*. Op 15 januari 2016 ontleend aan: <http://www.mergorinmosam.nl/verslagen/Seinen-MiM-Rapport-WMP-11-07-2015.pdf>.